
Od redakcji

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 20, 9-10

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Tom dwudziesty „Rocznika” tak jak poprzednie ma charakter zarówno muzealny, jak i regionalny. Tom oraz grupę prac dotyczących regionu świętokrzyskiego otwiera opracowanie Marty Pieniążek-Samek poświęcone najstarszemu kościołowi w Kielcach – kolegiacie kieleckiej. Praca ta to II część studium na temat kolegiaty obejmująca wiek XVIII (część I zamieszczona w tomie 19 „Rocznika” tyczyła wieku XVII). Autorka w oparciu o inwentarze kościelne przedstawia przetworzenia świątyni na przestrzeni całego wieku oraz działalność fundatorską osób duchownych i świeckich ze szczególnym podkreśleniem mecenatu biskupa Konstantego Felicjana Szaniawskiego, najhojniejszego spośród nowożytnych „dobrodziejów” nie tylko tego kościoła, lecz i miasta. Kolegiata jawi się w tej pracy jako silny ośrodek kultury, promieniujący na cały region. O interesującym twórcy wychowanym i mieszkającym na Kielecczyźnie traktuje praca Małgorzaty Gorzelak „Józef Deskur (1861-1915) artysta i ziemianin z Sancygniowa k. Pińczowa”. Jest to monografia zapomnianego artysty, którego większość zachowanych dzieł (obrazy, rysunki, meble) przechowuje właśnie nasze muzeum. Autorka zwraca uwagę na projekty architektoniczne Deskura i ich realizację w obrębie zespołu pałacowego w Sancygniowie. Kolejny regionalny temat w tym tomie „Rocznika” opracowała Anna Myślińska, a dotyczy on monumentalnego płótna – alegorycznego przedstawienia Polonii pędzla malarza-amatora Antoniego Tańskiego z lat 30. XX wieku, które jest eksponowane w Sanktuarium Maryjnym w Kalkowie na Kielecczyźnie. Opisowi obrazu autorka daje szerokie tło z charakterystyką wcześniejszych realizacji Polonii oraz przeglądem źródeł ikonograficznych, które artysta niemal dosłownie „cytował” w swym dziele.

Najczęstszymi tematami muzealnymi w „Roczniku” są omówienia zbiorów. Tom dwudziesty prezentuje interesującą, lecz mało znaną z ekspozycji kolekcję rzeźby kieleckiego muzeum. Przedstawia ją w obszernym erudycyjnym eseju Elżbieta Jeżewska. Uderza różnorodność zbioru, w którym mieszczą się kopie antycznych rzeźb, drewniana rzeźba sakralna, rzeźba portretowa w kamieniu i odlewy z metalu i gipsu. Ujęta została także grupa plaket i medalionów wykonanych w większości w miejscowych hutach i odlewniach. Pracę kończy porządkujące zestawienie katalogowe.

Diametralnie różnej materii dotyczy omawiany przez Pawła Króla zespół fauny mioceńskiej okolic Korytnicy w zbiorach naszego muzeum. Autor przedstawia także dzieje badań stanowiska w Korytnicy, znanego już w końcu XVIII w., oraz historię gromadzenia obecnej kolekcji, w której uczestniczyli dwaj zasłużeni dla regionu ludzie: geolog Jan Czarnocki i archeolog-przyrodnik z zamiłowania ks. Stanisław Skurczyński.

Innego rodzaju muzealny temat podjęła Anna Kwaśnik-Gliwińska, omawiając jedną z najważniejszych i największych wystaw czasowych w dziejach muzealnictwa kieleckiego – ekspozycję pt. „Sztuka niemiecka 1450-1800 w zbiorach polskich”, zorganizowaną w 1996 roku. Autorka charakteryzuje wystawę mieszczącą się w 16 salach północnego skrzydła pałacu, którym nadano nazwy od najwybitniejszych prezentowanych tam artystów lub najważniejszych centrów sztuki. Sukcesem wystawy było nie tylko sprowadzenie często wydobytych z magazynów wybitnych dzieł sztuki w liczbie ponad 1000, lecz samo podjęcie przemilczanego do tej pory trudnego tematu kontaktów polsko-niemieckich, w tym wypadku udokumentowanych ogromem najróżnorodniejszych dzieł sztuki niemieckiej docierających do ziem dawnej Rzeczypospolitej.

Tradycyjnie pojawiający się na łamach „Rocznika” temat pałacu biskupów krakowskich w Kielcach, głównej siedziby naszego muzeum, wyłynął tym razem przy okazji uwag dwugłosu Janusza Kuczyński – Marta Pieniążek-Samek na marginesie artykułu Jakuba Lewickiego „Najnowsze odkrycia związane z kielecką siedzibą biskupów krakowskich”. Wśród problemów poruszonych przez autorów w związku z odnalezioną tablicą inskrypcyjną i jej interpretacją stała znów sprawa genezy pałacu.

Wyniki badań terenowych muzeum przy grodzisku średniowiecznym i dziegiarni w Pile, gm. Sędziszów w województwie kieleckim publikuje Zygmunt Pyzik.

Tom zamykają omówienia coraz mniej licznych nowych nabytków z lat 1996-1997, kroniki obejmujące te lata, autorstwa Bogusława Paprockiego, oraz recenzje i omówienia wybranych nowości wydawnictw regionalnych.

Kielce, luty 2000 r.